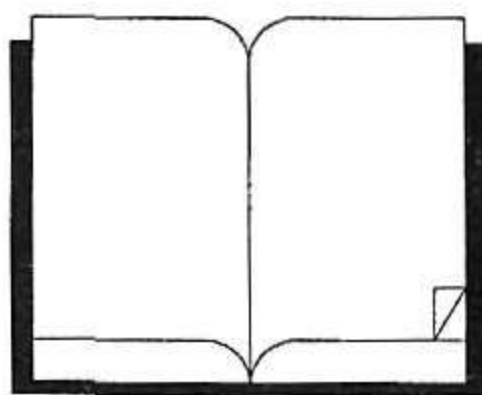

Πολιτιστική Παρέμβαση και Θεραπεία Περιβάλλοντος - Δημιουργία Βιβλιοθήκης στην Κασσαβέτεια.

Το Υπουργείο Πολιτισμού ανακοίνωσε το 1994 στα πλαίσια της άμεσης πολιτικής του για το βιβλίο και την ανάγνωση, τη δημιουργία «Πιλοτικής Βιβλιοθήκης» στο Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων στην Κασσαβέτεια. Με τη διυπουργική συνεργασία του Υπουργού Πολιτισμού και του Υπουργού Δικαιοσύνης, καθώς και με τη συνεργασία της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκariών ξεκίνησε αυτό το Πιλοτικό Πρόγραμμα.

Για την υλοποίηση του προγράμματος δημιουργήθηκε ομάδα στο ΥΠΠΟ με το χαρακτήρα της πολιτιστικής παρέμβασης, τα μέλη της ομάδας ήταν: **Μ. Ζορμπά** (Δρ. Παντείου Πανεπιστημίου - Σύμβουλος του Υπουργού Πολιτισμού), **Χρ. Οικονομούλου** (Βιβλιοθηκονόμος - πρόεδρος ΕΕΒ), **Ηλίας Σιακανδάρης** (συνεργάτης του Υπουργού Πολιτισμού) και **Γ. Αστρινάκης** (Ψυχίατρος - ειδικός σε ιδρυματικούς χώρους).

Η ομάδα όταν κρίθηκε αναγκαίο βοηθήθηκε και από άλλους ειδικούς (γιατρούς, ψυχολόγους, δικηγόρο, φιλόλογο κλπ.).

Το βασικό σκεπτικό πάνω στο οποίο εργάστηκε η ομάδα ήταν ότι δεν έπρεπε να «μεταφέρει» μια έτοιμη βιβλιοθήκη αλλά να τη σχεδιάσει και να την οικοδομήσει με τη συμμετοχή των ίδιων των κρατουμένων, μια βιβλιοθήκη που θα ανταποκρινόταν στις δικές τους ανάγκες, στη δική τους επικοινωνία.

Πρόκειται για έναν χρονοβόρο και κοπιαστικό αλλά αποτελεσματικό τρόπο, έτσι σήμερα η βιβλιοθήκη είναι δημιούργημα, των ίδιων των κρατουμένων, που σηματοδοτεί πραγματικά τη σχέση τους με τον έξω κόσμο.

Η πρώτη συνάντηση της Ομάδας με τους κρατούμενους - ανηλίκους ξεκίνησε με κοινές συναντήσεις με όλους χωρίς διάκριση, τον Απρίλιο του 1994, προσπαθώντας να δημιουργήσει κίνητρα που θα τους έκαναν να ενδιαφερθούν για την ανάγνωση. Έτσι παρατηρήθηκε το ενδιαφέρον στην αρχή από

περιέργεια για ό,τι προερχόταν από τον έξω κόσμο, διάθεση σε ορισμένους να ασχοληθούν με κάτι ευχάριστο (ζωγραφική, χειροτεχνία), έως και ενδιαφέρον για πολύ συγκεκριμένα βιβλία.

Από την πρώτη κιόλας επίσκεψη διαπιστώθηκε το ενδιαφέρον των παιδιών για βιβλία, περιοδικά, επιτραπέζια παιχνίδια, ζωγραφική, χειροτεχνία κλπ. η διάθεση αρκετών αναλφάβητων να συλλαβίσουν και να κατανοήσουν κείμενα, η διάθεση όσων ήξεραν να διαβάσουν να ζητήσουν βιβλία συγγραφέων που είχαν ακούσει στην τηλεόραση ή είχαν διαβάσει παλιότερα.

Η ομάδα είχε διαπιστώσει από την αρχή ότι μέσα στις ατέλειωτες ώρες απραξίας και στις δύσκολες συνθήκες του εγκλεισμού, το βιβλίο και η ανάγνωση μπορούν να κινητοποιήσουν στη μάθηση όσους δεν έχουν τις στοιχειώδεις γνώσεις ή να αποτελέσουν μια διέξοδο επικοινωνίας και απασχόλησης. Για όσους ξέρουν να διαβάζουν, να αναζωογονήσουν τα ενδιαφέροντά τους που είχαν ατονήσει, να δημιουργήσουν κίνητρα διαλόγου και αναζήτησης. Κάθε επίσκεψη της Ομάδας έφερνε στο φως νέα ενδιαφέροντα, με βάση τα οποία ετοιμάζονταν οι νέες αγορές των βιβλίων, περιοδικών, κασετών μουσικής και γενικά όλου του υλικού που είναι απαραίτητο σε μια Λαϊκή Βιβλιοθήκη. Οι επισκέψεις της Ομάδας γίνονταν τακτικά κάθε 15νήμερο, ήταν ένα ραντεβού που κρατήθηκε με μεγάλη συνέπεια, στοιχείο σημαντικό για την καλλιέργεια της εμπιστοσύνης των κρατουμένων (οι οποίοι δυσπιστούν έντονα σε κάθε είδους υποσχέσεις που συνήθως δεν κρατιούνται) αλλά και ανανέωσης του ενδιαφέροντος, καθώς κάθε φορά εκτελούνται οι παραγγελίες της προηγούμενης και ερχόταν νέο υλικό.

Στην αρχή καθήκοντα Βιβλιοθηκariου ανέλαβαν τα ίδια τα παιδιά που προθυμοποιήθηκαν από την αρχή να καταγράψουν, τα βιβλία και να δανείζουν στα άλλα παιδιά που ήθελαν να διαβάσουν.

Η δουλειά αυτή γινόταν με πολλή φροντίδα και επιμέλεια εκ μέρους τους και παρατηρείτο μια σταθερή άνοδος των δανειζόμενων βιβλίων.

Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Είχε ως κεντρικό άξονα τη σταδιακή ανάπτυξη των συλλογών της βιβλιοθήκης μέσα από την διερεύνηση και την καλλιέργεια των ενδιαφερόντων των κρατουμένων. Την αναζωογόνηση του ενδιαφέροντος για την ανάγνωση, την προσέλκυση στον

αλφαριθμητισμό, τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την ανάπτυξη πολιτιστικών παραμέτρων τόσο για τους κρατούμενους, όσο και για το προσωπικό, τη συμβολή στη βελτίωση των γενικότερων όρων διαβίωσης και συμβίωσης και, τέλος την καλλιέργεια στους κρατούμενους θετικών προτύπων κοινωνικής επανένταξης και επαγγελματικού προσανατολισμού.

Η εφαρμογή του προγράμματος συνέλεξε στοιχεία έμπρακτης ανταπόκρισης εκ μέρους των κρατουμένων και έδωσε ισχυρά δείγματα ότι υπάρχουν δυνατότητες βελτιώσεων στο κατάστημα, όσο αφορούσε το προσωπικό και τους κρατούμενους.

Το πρόγραμμα αυτό μπορούμε να πούμε ότι αποφορτίζει το κλίμα έντασης που υπάρχει γενικά στη φυλακή, βοήθησε και βοηθά τους κρατούμενους και το προσωπικό ώστε να αποκτούν σημεία επικοινωνίας και διαλόγου μεταξύ τους, να προσφέρουν πρακτικές λύσεις σε άμεσα προβλήματα και να σπάζουν το κλίμα απομονωτισμού, καλλιεργώντας τις δυνατότητες ομαλότερης κοινωνικής επανένταξης.

Η ομάδα το διάστημα αυτό εργάστηκε ως εξής:

- * Ανάπτυξε τη συλλογή της βιβλιοθήκης και εξασφάλισε την καθημερινή ενημέρωση των κρατουμένων με εφημερίδες (πολιτικές και αθλητικές).
- * Προμηθεύτηκε με βιβλία στην αλβανική γλώσσα, πολλά από τα οποία ήταν μεταφράσεις γνωστών ελλήνων συγγραφέων (Βασιλικού, Σαμαράκη, Καζαντζάκη) και εφημερίδες στην αλβανική γλώσσα.
- * Ήρθε σε συνενόηση με το δάσκαλο και συνεργάστηκε μαζί του σε θέματα σύγχρονων μεθόδων, διδασκαλίας, οργανώνοντας σε νέα βάση τα μαθήματα. Η προεργασία που είχε κάνει η ομάδα με τους αναλφάβητους κρατούμενους οδήγησε στο σχολείο ένα μεγάλο αριθμό κρατουμένων, που θεωρήθηκε αριθμός έκπληξη για τα τελευταία τρία χρόνια που λειτουργεί το Σχολείο.
- * Εφοδιάστηκαν οι ξενόγλωσσοι κρατούμενοι με μεθόδους και λεξικά για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.
- * Δόθηκαν στους κρατούμενους χαρτοφάκελλα αλληλογραφίας και γραμματόσημα και βοηθήθηκαν να χρησιμοποιήσουν τη γραφή ως μέσο επικοινωνίας με τις οικογένειές τους. Επίσης τους ζητούσαμε να μας δίνουν γραπτώς παραγγελίες για βιβλία και υλικά ωθώντας τους με τον τρόπο αυτό πρακτικά στη χρήση της γραφής.

- * Με τη βοήθεια του Τεχνικού προσωπικού του ΥΠΠΟ σε συνεργασία με το εργαστήριο ξυλουργικής και σιδηρουργίας της φυλακής διαμορφώθηκε η αίθουσα ψυχαγωγίας σε βιβλιοθήκη και Αναγνωστήριο. Η βοήθεια για το όλο στήσιμο της Βιβλιοθήκης εκ μέρους των κρατουμένων ήταν εποικοδομητική.
- * Η Ομάδα είχε επαφές με ιδιωτικούς φορείς, και εξασφάλισε κατ'επανάληψη ένδυση, παπούτσια, τσιγάρα και άλλα προϊόντα απαραίτητα για τους κρατούμενους.
- * Οργάνωσε εκδηλώσεις όσο αφορά το AIDS και την προληπτική ιατρική και συναυλίες μουσικής.
- * Διαμόρφωσε πρόταση ύψους 200 εκατ. δρχ. στα πλαίσια του Β' λειτουργικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εντάχτηκε στο πρόγραμμα του ΥΠΠΟ και έγινε δεκτή από την περιφέρεια Θεσσαλίας, προκειμένου να αναγορευθεί αίθουσα Βιβλιοθήκης και Αναγνωστηρίου, Σχολείου και αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.
- * Σε συνεργασία με τη Διεύθυνση της φυλακής από τον Φεβρουάριο του 1995 εργάζεται Βιβλιοθηκονόμος (**Ευγ. Παπαδόπουλος**).

Ζητήθηκε από τον Υπουργό Δικαιοσύνης δημιουργία θεσμικού πλαισίου και συνέχιση του προγράμματος. Σήμερα η επιτυχία αυτού του προγράμματος μπορούμε να πούμε ότι έχει ξεπεράσει τις προσδοκίες της Ομάδας, οι αναγνώστες της Βιβλιοθήκης δεν περιορίζονται μόνον στους κρατούμενους.

Με τους καταλόγους που έχει συντάξει ο Βιβλιοθηκονόμος γίνεται ενημέρωση στους εξωτερικούς κρατούμενους (Μάρτυρες του Ιεχωβά) και τους εργαζόμενους, που είναι πια τακτικοί αναγνώστες της βιβλιοθήκης. Ακόμα ο Βιβλιοθηκονόμος έχει κάνει συνεργασία με τους δασκάλους των πλησιέστερων Δήμων και Κοινοτήτων. Ήδη η βιβλιοθήκη έχει αναγνώστες από την κοινότητα. Η βιβλιοθήκη της Κασσαβέτειας, μπορούμε να πούμε ότι σε ένα μικρό βαθμό παίζει το ρόλο της Λαϊκής Βιβλιοθήκης στη περιοχή, γι' αυτό χρειάζεται να αναπτυχτεί και να λειτουργήσει στην αίθουσα των πολλαπλών χρήσεων όπως έχει σχεδιαστεί και να γίνει κέντρο πολιτισμού, ψυχαγωγίας και επικοινωνίας και παράδειγμα για τη δημιουργία άλλων βιβλιοθηκών σε όλα τα Σωφροντιστικά Καταστήματα της χώρας.

Παρουσίαση του Προγράμματος εκ μέρους της ομάδας
από την **Χριστίνα Οικονομοπούλου**.